

DRŽAVNI ARHIV U DUBROVNIKU

HR-DADU-1041

**MJESNI NARODNI ODBOR BABINO
POLJE**

SUMARNI INVENTAR

Izradili: Drago Herceg, arhivist

Ivan Bendiš, arhivist

Dubrovnik, prosinac 2023.

1.IDENTIFIKACIJA

**1.1. Identifikacijska
oznaka**

HR-DADU - 1041

1.2. Naslov

Mjesni narodni odbor Babino Polje

**1.3. Vrijeme nastanka
gradiva**

1945.-1952.

1.4. Razina opisa

Fond

**1.5. Količina i nosač
jedinice opisa**

23 kutije, 6 knjiga; 2.7 d/m

2. KONTEKST

2.1. Nazivi stvaratelja

Mjesni narodnooslobodilački odbor Babino Polje (1944.-1945.), Mjesni narodni odbor Babino Polje (1945.-1952.)

2.2. Upravna povijest

2.2.1. Vrijeme i mjesto djelovanja

Mjesni narodni odbor Babino Polje, tada još mjesni narodnooslobodilački odbor, javlja se sporadično najprije u spisima Općinskog narodnooslobodilačkog odbora Mljet kao zasebno upravno tijelo 28. kolovoza 1944. godine.¹ Budući da su naselje Babino Polje osvojile komunističko-partizanske snage nešto kasnije, sredinom rujna 1944. godina, to bi trebalo značiti da je mjesni narodni odbor djelovao u ilegali odnosno bez stalne upravne središnjice. Poslije konačne pobjede komunističko-partizanskih jedinica uprava se stabilizirala i njen rad je tekao bez većih poteškoća. Iako, kako je naglašeno, postoje sačuvani spisi Mjesnog narodno(g)(oslobodilačkog) odbora Babino Polje iz 1944. godine i to kao urudžbirani spisi tog stvaratelja, oni su, zbog toga što su pronađeni u fondu O.N.O.O. Mljet kao cjelina sa spisovodstvenom oznakom, zadržani unutar tog fonda. Tek po ukidanju Općinskog narodnooslobodilačkog odbora Mljet krajem veljače 1945. godine javljaju se prvi spisi M.N.O. Babino Polje počevši od prvog urudžbenog broja datiranog 28. veljače 1945. godine. Naime, po ukidanju O.N.O.O. Mljet prostorna nadležnost podijeljena je na tri mjesna narodna odbora: Goveđari, Maranovići i Babino Polje pri čemu je ovom potonjem predan arhiv općine i .² Prostor nadležnosti obuhvaćao je područje naselja Babino Polje sa zaseocima Zadubljem i Zabrežjem te naselja Sršenovići i Sobra. Mjesni narodni odbor Babino Polje odlukom Narodnog odbora kotara Dubrovnik 5. svibnja 1952. godine je ugašen te njegov prostor službeno 19. svibnja postaje dio jedinstvenog Narodnog odbora općine Mljet.

---

¹ HR-DADU-1037 Općinski narodnooslobodilački odbor Mljet, kut. 2, spisi 79/44, 197/44, 213/44 i 243/44

² Isto, kut. 1, Zapisnik o primopredaji O.N.O.O. Mljet Mjesnom narodnom odboru Babino Polje

2.2.2. Sjedište

Babino Polje

2.2.3. Pravni položaj

Pravno tijelo - jedinice lokalne samouprave

2.2.4. Nadležnost, funkcije i područje djelatnost

Prva tijela lokalne samouprave, narodno oslobodilački odbori, osnivana su još za vrijeme ratnih djelovanja odlukom o ustrojstvu i poslovanju narodno oslobodilačkih odbora i skupština u Federalnoj Državi Hrvatskoj donesene 9. svibnja 1944. Zahvaljujući sve brojnim pobjedama nad nacističko-ustaškim snagama na otoku Mljetu, komunisti su postepeno preuzimali vlast nad naseljima osnivajući pritom prve upravne strukture, mjesne narodnooslobodilačke odbore. Na taj način organizirana je i uprava u Babinom Polju. Sam oslobodilački odbor ustrojen je kao organ borbe i boraca te je s vremenom postao političko tijelo u koje su ulazili odbornici čiji je broj varirao s obzirom na broj stanovnika. Prvi odbornici su postavljeni od strane rukovodećih lica i organa, da bi nakon konačne pobjede komunističke struje na zauzetom teritoriju bili organizirani javni zborovi sa ciljem da odbornike izabere lokalno stanovništvo.³ Jačanjem novih, komunističkih, vlasti te širenjem osvojenog prostora, odbore su birali skupštine kotara, gradova, okruga, oblasti i pokrajina kao svoja tijela izvršne vlasti. Osim što su izvršavali naredbe viših instanci narodno oslobodilački odbori su donosili svoja rješenja i naredbe naravno, u skladu sa državnim i federalnim zakonima. Jedna od najvažnijih uloga prvih odbora bila je vezana za sudsku ulogu, gdje su narodno oslobodilački odbori vršili sudske procese do ustrojavanja sudskih organa u Hrvatskoj.⁴

Pošto se radi o razdoblju neposredno nakon, pa čak i tijekom trajanja samog rata, ustroj mjesnih narodnih odbora bio je iznimno kompleksan. Naime, ne postojanje snažnije centralne vlasti praktički do sredine 1945. godine i to na svim razinama, počevši od državne preko regionalne do lokalne uprave, znatno je otežalo bilo kakvo osnivanje lokalnih upravnih tijela. Njihovo ustrojstvo zakonski se temeljio uglavnom na nuputcima sa tek po kojim

---

³ HR-DADU-1037 Općinski narodnooslobodilački odbor Mljet, kut. 2, spis 197/44

⁴ *Zbornik zakona, uredaba i naredaba*, sv. I, str. 19-20.

zakonskim ukazom pomoću kojih su se mjesni oslobodilački odbori organizirali, utvrđivali prostore djelovanja te definirali svoje nadležnosti i zadatke.⁵ Tek donošenjem Općeg zakona o narodnim odborima 28. svibnja 1946. godine određene su točne komponente u formiranju, funkcioniranju i nadležnostima mjesnih narodnih odbora.⁶

Budući da nisu sačuvani ili barem nisu pronađeni spisi Mjesnog narodnooslobodilačkog odbora Babino Polje iz 1944. i početaka 1945. godine, teško je rekonstruirati prve nadležnosti mjesnih narodnih odbora. Jedini sačuvani spisi nastali radom uprave u Babinom Polju sa njihovim urudžbenim brojevima bili su sporadični spisi poslani Općinskom narodnooslobodilačkom odboru Mljet u čijem su fondu i ostali zbog spisovodstvene oznake općinskog tajništva. Iz gradiva drugih odbora jednake upravne razine tijekom spomenutog vremena dade se okvirno utvrditi nadležnosti i poslove, koje su najraniji mjesni narodni odbori obavljali. Pri tome nam od pomoći može biti gradivo M.N.O.O. Prožura i M.N.O.O. Korita čije nadležnosti zasigurno nisu bile bitno drugačije od odbora u Babinom Polju. Dakako, upravni poslovi su se tih ranih godina nakon rata često mijenjali prelazeći iz ruku viših u nadležnosti nižih odbora i obratno, ne bi li se pronašao što bolji model funkcioniranja. Vjerojatno najbitniji posao mjesnih narodnooslobodilačkih odbora bilo je slanje izvještaja o političkoj i organizacijskoj situaciji u mjesnom narodnom odboru nadležnim odborima više razine. Takvi izvještaji razvrstani po pojedinim djelatnostima trebali su po zakonskoj obvezi biti poslani svakih mjesec dana nadležnom odboru odnosno njegovom odjelu.⁷ Također, jedan od važnijih zadataka mjesnih narodnooslobodilačkih odbora nakon, pa čak i u vremenu dok rat još nije završio, bilo je izdavanje propusnica za kretanje stanovništva unutar oblasnog narodnooslobodilačkog odbora. Uz nadzor kretanja rani mjesni narodnooslobodilački odbori imali su zadaću kontrolirati i vršiti popise u poljoprivredi, stočarstvu, proizvodnji maslinova ulja, vina i rakije. Osim privrede vršila se i kontrola vlasnika brodica

---

⁵ A.Tuk, 2016., 281.

⁶ *Službeni list*, br. 43, Beograd, 1946.

⁷ Mjesni narodnooslobodilački odbor Prožura. kut. 1, spis 90/44

svih vrsta zbog prijave posjeda istih kod Lučke kapetanije ili zastupništva.⁸ Nadalje, posao M.N.O.O. i kasnije M.N.O. bilo je i prikupljanje i popisivanje ratne štete nad privatnom pokretnom i nepokretnom imovinom. Tu je spadao i posao prikupljanja i dostave podataka o napuštenim posjedima i poduzećima te količini neobrađenog zemljišta.⁹ Vrlo bitnu nadležnost mjesni narodnooslobodilački odbori imali su u prosvjeti. Njihov prosvjetni odbor ili odbornik zadužen za prosvjetu trebao je organizirati opskrbu škola vodom te drvom za ogrjev, čišćenje škole, održavanje školskog vrta te sazivati roditeljske sastanke.¹⁰ Dužnost M.N.O.O. bilo je i vođenje brige o pohađanju škola te briga o opskrbi svojeg stanovništva hranom o čemu su redovito trebali izvještavati nadležni kotarski odbor. Uz to mjesni narodnooslobodilački odbor dužan je odrediti jednu obitelj koja će prehranjivati učitelja a ista će biti izuzeta od davanja pomoći vojsci.¹¹ Od sudbenih ovlasti mjesnim narodnooslobodilačkim odborima dozvoljeno je održavanje saslušanja svjedoka pred odborom te vođenje zapisnika saslušanja već pokrenutog sudskog procesa, koji se vodi pred općinskim odborom.¹²

Nove promjene u lokalnoj samoupravi nastupila su zakonima o narodnim odborima iz 1946. i 1949. godine, kada je došlo do preciznije određivanje opsega nadležnosti svih narodnih odbora, pa tako i kod mjesnih narodnih odbora. Prema zakonu objavljenom krajem svibnja 1946. godine mjesni narodni odbor osnivaju se po selima i manjim gradovima pri čemu dva ili više naselja, koja nisu u stanju po broju stanovnika i financijskim mogućnostima funkcionirati samostalno, utemeljuju jedan jedinstveni mjesni narodni odbor. Takvu odluku donosi Prezidijum narodne skupštine republike ili narodna skupština pokrajine na prijedlog okružnog ili oblasnog narodnog

---

⁸ Mjesni narodnooslobodilački odbor Prožura, kut. 1, spisi 10/44, 78/44, 82/44

⁹ Isto, kut. 1, spis 79/44, 97/44 i 98/44

¹⁰ Isto, kut. 1, spis 54/44

¹¹ Mjesni narodnooslobodilački odbor Korita, kut. 1, spis 86/44, 92/44, 96/44; Mjesni narodnooslobodilački odbor Prožura, kut. 1, spis 106/44

¹² Mjesni narodnooslobodilački odbor Korita, kut. 1, spis 107/44

odbora. Sam mjesni narodni odbor je direktno je podređen i odgovoran kotarskom narodnom odboru.¹³

Nadležnosti, koje je sa spomenutim zakonom povjeren mjesnim narodnim odborima, bile su širokog dijapazona počevši od finansijskog plana preko privrede i komunalnog uređenja pa do vođenja prosvjetnog i općenito socijalnih komponenti mjesne zajednice.¹⁴ Zakonski je ponajprije uređeno da mjesni narodni odbori donose i ostvaruju privredni plan i planove rada poduzeća na svojem području nadležnosti. Potom su imali zadaće brige oko poljoprivrednih pitanja poput uprave nad pašnjacima, livadama, rasadnicima i sjemenskim stanicama. Povjerenim im je i odgovornost prema napretku voćarstva, vinogradarstva, žitnih prinosa i općenito povećanju poljoprivredno iskoristive zemlje. Također, mjesni narodni odbori vodili su brigu o progresiji stočarstva, nabavci rasplodnih grla ali su vršili i nadzor nad mjesnom veterinarskom ambulantom. Kod odgovornosti u privrednom sektoru valja napomenuti nadzor i upravu nad trgovačkim te obrtničkim poslovima, gdje je mjesni narodni odbor bio zadužen za nadzore nad mlinovima, kudeljarama i drugim kućnim obrtima. Osim toga, odbori su morali paziti na cjenovne i općenito trgovačke špekulacije, kontrolirati zalihe roba kod zadruga, trgovaca i obrtnika te voditi evidencije cijena usluga i proizvoda. S druge strane, odbori su imali zadatak brinuti o komunalnim poslovima, kao što su nadzor nad vodoopskrbom, skrb nad javnom rasvjetom i općenito elektrifikaciji za potrebe svojih žitelja ili pak o izgradnji i brizi mjesnih cesta te samom nadzoru prometa na njima.¹⁵ Možda jedan od najvažnijih napatka odborima bili su vezani za finansijsko poslovanje pa su tako donosili mjesni budžet, određivali i ubirali mjesna davanja kroz propise viših državnih organa. Nadalje, bili su zaduženi voditi računa o pravilnom ubiranju poreza i samoj kontroli izvršavanja poreznih obveza počevši od pojedinaca pa do organizacija i zadruga.¹⁶ Po pitanju socijalne politike mjesni narodni odbori bili su odgovorni za pomaganje siromašnima, djeci bez roditelja, obiteljima poginulih boraca te žrtvama

---

¹³Službeni list, br. 43, str. 482-483., Beograd, 1946.

¹⁴Službeni list, br. 43, 484-485.

¹⁵ Isto, str. 484.

¹⁶ Isto, str. 485.

bivših vlasti. Među takvim poslovima bili su i osnivanje pučkih kuhinja, domova i skloništa za siromahe ali i otvaranje dječjih zabavišta, obdaništa i jasala. U socijalne poslove spadaju i organiziranje zdravstvenih ambulanti i zdravstvenih stanica s kojima je neposredno upravljao mjesni narodni odbor dok je kod privatnih liječnika i ljekarni vršio nadzor.¹⁷ Također, osnivanjem matičnih ureda pri mjesnom narodnom odboru odbor je vršio poslove vođenja matičnih knjiga, te su pred njim odnosno u njegovim prostorima sklapani brakovi. Osim toga, imao je i djelomičnu sudsku nadležnost vodeći administrativno-kaznene postupke. Jedna od bitnijih stavki djelatnosti mjesnih narodnih odbora bilo je vođenje raznih evidencija i statistika u svrhu lakšeg uvida državnih tijela u socijalno-financijsko stanje stanovništva. Pa je tako na razini lokalne samouprave vođena evidencija stanovnika, birački spiskovi te evidencija zadruga i privatnih poduzeća.¹⁸

Novim i detaljnije razrađenim općim zakonom o narodnim odborima iz svibnja 1949. godine državne vlasti Federativne Narodne Republike definirale su organ narodnog odbora kao lokalno tijelo državne vlasti, koji predstavlja narod preko izbornog prava. Kroz zakon je reguliran djelokrug ovlasti narodnih odbora počev od kotara preko gradova do mjesta. Prema tom modificiranom zakonu uloga mjesnih narodnih odbora izgleda na slijedeći način:

*Plan, financije i upravljanje općenarodnom imovinom*¹⁹

- priprema, donosi i ostvaruje mjesni privredni plan
- priprema, donosi i izvršava mjesni budžet
- upravlja nekretninama u državnom vlasništvu na svom području
- raspoložuje proizvodima i prihodima iz općenarodne imovine
- raspoređuje osnovna i obrtna sredstva svojih poduzeća

---

¹⁷ Službeni list, br. 43, str. 485.

¹⁸ Isto str. 484.-485.

¹⁹ Službeni list, br. 49, god. V, str. 700., Beograd, 1949.

-dodjeljuje zgrade, kojima upravlja, na korištenje zadružnim i društvenim organizacijama

Lokalna privreda²⁰

-osniva poljoprivredna, industrijska i razna druga privredna poduzeća za usluge

-osniva poljoprivredne stanice, rasadnike i dr.

-upravlja mjesnim šumama, lovištima

-poduzima mjere suzbijanja i sprječavanja biljnih i stočnih bolesti

-organizira opskrbu stanovništva

-određuje cijene proizvodne privrede u mjestu

-raspoređuje radnu snagu u mjesnoj privredi

-regulira čuvanje polja, vinograda itd.

Komunalna izgradnja i komunalni poslovi²¹

-utvrđuje generalni i regulacijski plan mjesta

-osniva komunalna poduzeća i ustanove

-podiže komunalne objekte i uređaje

-regulira korištenje komunalnih objekata

-skrbi o kulturnom izgledu naselja, o zelenim površinama itd.

-izgradnja turističkih objekata

-gradi i održava mjesne puteve

-brine o održavanju čistoće mjesta

-regulira upotrebu električne energije

-upravlja grobljima

-podiže stambene zgrade, regulira raspodjelu stanova i drugo

Prosvjeta i kultura²²

-podiže školske zgrade za osnovne škole te osigurava uvjete rada istih

---

²⁰ Službeni list, br. 49, str. 700.

²¹ Isto str. 700-701.

²² Isto, br. 49, str. 701.

- osniva domove kulture, čitaonice i slično
- osigurava uvjete rada kulturnih udruženja
- omogućuje obvezno pohađanje škola
- skrbi o pohađanju predvojničke obuke
- organizira tečajeve za nepismene
- brine o zaštiti spomenika

Zaštita narodnog zdravlja²³

- osniva zdravstvene stanice i druge zdravstvene ustanove
- poduzima mjere za podizanje higijenskih uvjeta života
- poduzima mjere sprječavanja bolesti

Socijalno staranje²⁴

- osniva mjesne ustanove socijalnog staranja
- osigurava zaštitu djece i majki
- osniva dječje vrtiće, jaslice i domove
- zbrinjava osobe kojima je potrebna socijalna pomoć

Zaštita prava građana i održavanje reda i mira²⁵

- ukazuje pomoć građanima oko ostvarivanja njihovih prava
- skrbi o održavanju reda i mira
- rukovodi seoskom pomoćnom milicijom
- osigurava korištenje javnih mjesta (ulica, trgova, prostorija..)

Gore navedena preraspodjela djelatnosti označila je konkretno sređivanje prilika u jedinicama lokalne samouprave nakon završetka rata. Zakonima o lokalnim samoupravama iz 1946. te napose iz 1949. godine konačno se izgrađuje državno uređenje počevši od njegova dna prema vrhu. Kao i svaki zakon i ovaj će ubrzo doživjeti preinake i nadopune poglavito nakon 1952. godine i daljnjeg okrupnjivanja

²³ Službeni list, br. 49, str. 701.

²⁴ Isto, str. 701.

²⁵ Isto, str. 701.

teritorijalno-administrativnih jedinica lokalne samouprave.

2.2.5. Organizacijski ustroj

Za razliku od općinskih narodnih odbora mjesni narodni odbori imali su manji birokratski aparat. Ipak u početku tijekom 1944. i dijela 1945. godine mjesni narodnooslobodilački odbori, kako su se do srpnja 1945. nazivali, imali su podjelu poslova na odjele (odsjeke) ali razdijeljene samo i isključivo među odbornicima. Što znači da je svakom odborniku dodijeljen jedan odjel za koji je on bio nadležan. Nakon toga, tijekom 1945. godine, dolazi do napuštanja takvog modela te, barem zakonski rečeno, mjesni narodni odbori nisu imali razdiobu poslova po posebnim odjelima (odsjecima), što ipak u praksi nije bilo poštivano do konačne stabilizacije državnih tijela od 1946. godine.²⁶ Sve u svemu, više manjih sela moglo je oformiti svoj mjesni narodni odbor, ako zbog broja stanovnika i ekonomskih mogućnosti nisu u stanju samostalno djelovati. Mjesne narodne odbore, to jest njihove odbornike biraju stanovnici mjesta na dvije godine. Broj odbornika zakonom iz 1946. godine varirao je između 7 i 35 ovisno o broju stanovnika i složenosti poslova koje odbor obnaša.²⁷

Budući da prvih godina tokom rata i neposredno nakon njega, nije postojao konkretan objavljeni zakonski akt o organiziranju mjesnih narodnih to jest narodnooslobodilačkih odbora više o organiziranju prvih lokalnih uprava saznajemo iz okružnica, koje nalazimo u gradivu. Narodne odbore kao pravne osobe predstavljaju predsjednik i tajnik, koji rukovode čitavom administracijom mjesnog narodnooslobodilačkog odbora. Uloga tajnika je najznačajnija po pitanju vođenja spisovodstva to jest protokoliranja spisa stvaratelja. Budući da nije sačuvan ili pak još nije pronađen veći broj spisa M.N.O.O. Babino Polje iz 1944. godine, teško je utvrditi, da li je odbor imao podjelu poslova po odjelima (odsjecima) iako je prema uputama viših vlasti to trebao imati. Sagledavajući spise M.N.O.O. Babino Polje iz 1944. godine sačuvanih unutar fonda

---

²⁶ Mjesni narodni odbor Mlini, kut. 2, spis 577/45

²⁷ Službeni list, br. 43, str. 482-483. i 488.

O.N.O.O. Mljet na niti jednom nisu navedeni odsjeci (odjeli) niti je spomenuto tajništvo kao pošiljatelj.²⁸ Iz okružnice Općinskog narodnooslobodilačkog odbora Mljet saznajemo da su mjesni narodnooslobodilački odbori dužni podijeliti rad među odbornicima, koji bi bili zaduženi za glavne djelatnosti upravnih poslova: predsjednik, tajnik te pročelnici gospodarstva, prosvjete i zdravstva kao glavnih grana rada.²⁹ Iščitavajući tako spise M.N.(O.)O. Babino Polje iz 1945. godine nailazimo da je odbor imao podjelu poslova na: upravni odsjek, gospodarski odsjek ili odsjek narodnog gospodarstva, zdravstveni odsjek, socijalni odsjek, prosvjetni odsjek, financijski odsjek, odsjek prehrane, odsjek (odio) obnove zemlje te tajništvo kao glavno tijelo uprave mjesnog narodnog odbora.³⁰

Prvim konkretnim zakonom o narodnim odborima iz svibnja 1946. godine uređeno je da odbore kao pravne osobe predstavlja njihov izvršni odbor preko predsjednika i tajnika. Izvršni odbori su upravni i izvršni organi narodnih odbora, koji provodi sve odluke, naredbe, uputstva i rješenja svog narodnog odbora kao i uredbe, pravilnike, uputstva, naredbe i rješenja viših organa državne uprave. Izvršni odbori se najčešće sastoje od predsjednika, tajnika te članova, dok se u manjim mjestima oni mogu sastojati samo od predsjednika i tajnika. Neki narodni odbori mjesta nemaju svoj izvršni odbor pa u njima poslove iz njegove nadležnosti donosi narodni odbor kao cjelina. U mjesnim narodnim odborima koji nemaju svoj izvršni odbor predsjednik i tajnik rukovode cjelokupnom administracijom.³¹

Opći zakon o narodnim odborima iz 1949. godine uvodi tek manje promjene po pitanju ustrojstva odbora, koje otada broji od 11 do 45 članova. Kako svoje nadležnosti od tada vrše većim dijelom preko plenuma i izvršnog odbora, dolazi do djelomičnog umanjivanja značaja narodnog odbora kao nadležnog organa. Plenum narodnog odbora bio je organ lokalne samouprave u čiji je sastav ulazilo između 7 i 35

---

²⁸ Općinski narodnooslobodilački odbor Mljet, kut. 2, spisi 300/44, 311/44, 611/44, 1001/44, 1102/44 i drugi

²⁹ Mjesni narodnooslobodilački odbor Prožura, kut. 1, spis 9/44

³⁰ Mjesni narodni odbor Babino Polje, kut. 2, spisi 4/45, 6/45, 46/45, 49/45, 53/45, 65/45, 89/45 i 140/45

³¹ Službeni list, br. 43, str. 490-491.

odbornika narodnog odbora a kao zadatak je imao: donošenje statuta, donošenje općih propisa, izbor i razrješenje predsjednika, tajnika i članova izvršnog odbora, ustanovljenje mjesnih pristojbi, donošenje rješenja o zaključivanju zajmova, donošenje poslovnika narodnog odbora, donošenje i odobravanje generalnog i regulacijskog plana mjesta, izbor disciplinske komisije za odbornike.³²

Jednako tako, uz plenum postoji još uže tijelo, izvršni odbor, u čiji sastav su ulazili predsjednik narodnog odbora, tajnik i najmanje tri člana odbora. Kako i sama riječ govori, izvršni odbor bio je izvršni organ vlasti te je provodio odluke, naredbe i uputstva narodnog odbora ali i zakone, propise i druge akte državne uprave. Trajanje mandata izvršnog odbora nije bilo striktno određeno izbornim ciklusom pa je tako izvršni odbor bio na dužnosti i nakon isteka mandata narodnog odbora sve do izbora novog izvršnog odbora.³³

U svrhu uspješnog izvršavanja lokalnih i općih zadataka i neposrednog učešća građana u lokalnoj upravi pri izvršnim odborima se osnivaju i savjeti građana. U savjete građana svoje predstavnike delegiraju masovne narodne organizacije, ustanove i poduzeća, koja se nalaze da teritoriju narodnog odbora. Savjeti građana pripremaju i predlažu izvršnom odboru donošenje rješenja i poduzimanje mjera te sudjeluju i izvršavanju određenih zadataka. Na čelu savjeta građana stoji povjerenik odgovarajuće grane uprave ili neka druga osoba koju za to ovlasti izvršni odbor.³⁴

Mjesni narodni odbori se ukidaju 1952. godine, kada se po novom zakonu o narodnim odborima uvodi nova podjela na kotareve, gradove i općine. Takvim zakonom, donesenim u travnju spomenute godine, državne vlasti okrupnjuju organizaciju lokalne samouprave, pa tako općine postaju najniže jedinice vlasti. Općine su sastavni dio kotara dok pojedina naselja i područja u gradu mogu sačinjavati posebne općine u sastavu grada.³⁵

---

³² Službeni list, br. 49., god. V, str. 706.; J. Požgan - I. Posedi, 2016., str. 163.

³³ Službeni list, br. 49., god. V, str. 708.

³⁴ Isto, str. 710.

³⁵ Službeni list, br. 22., god. VIII, str. 437., Beograd, 1952.

2.2.6. Odnosi i veze

Nadređena razina lokalne i državne uprave, koja je bila nadležna Mjesnom narodnom odboru Babino Polje na početku njegova djelovanja bio je Općinski narodnooslobodilački odbor Mljet s kojim se skupa nalazio unutar kotara Pelješac-Mljet sa sjedištima u Janjini i Stonu. Poslije ukinuća O.N.O.O. Mljet 26. veljače 1945. potpuna nadležnost nad M.N.O. Babino Polje prelazi u ruke kotara Pelješac-Mljet, da bi od početka ožujka 1946. godine, kada se kotar Pelješac-Mljet ukida, kontrolu nad radom odbora vodio Kotarski narodni odbor Dubrovnik. Takav odnos potrajao je do početka svibnja 1952. i gašenja Mjesnog narodnog odbora Babino Polje.

2.3. Povijest arhivskog fonda

Dokumentacija nastala radom Mjesnog narodnog odbora Babino Polje čuvana je u prostorima odbora u Babinom Polju. Poslije podizanja cijelog otoka na razinu općinskog narodnog odbora u svibnju 1952. godine gradivo posjeduje Narodni odbor općine Mljet, gdje ostaje do njenog gašenja 1962. godine. Nakon toga ono vjerojatno prelazi u ruke Mjesnog ureda Mljet, koja ga u lipnju 1986. godine predaje Državnom (tada Historijskom) arhivu u Dubrovniku.

2.4. Način preuzimanja

Sačuvano gradivo Mjesnog narodnog odbora Babino Polje službeno je preuzeto 11. lipnja 1986. godine Historijskom arhivu u Dubrovniku vjerojatno od strane Mjesnog ureda Mljet. Naime, u knjizi akvizicija Državnog arhiva u Dubrovniku stoji da je gradivo navedenog datuma predala općina Mljet, što je nemoguće jer ona nije postojala od ukidanja Narodnog odbora općine Mljet 1962. godine do formiranja moderne općine Mljet sredinom 90ih godina 20. stoljeća. Stoga, jedini mogući predavatelj gradiva može biti Mjesni ured Mljet ili općina Dubrovnik, kao najviše tijelo lokalne samouprave.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Fond Mjesnog narodnog odbora Babino Polje sadržava zapise odnosno zapisnike o sjednicama raznih središnjih tijela mjesnog narodnog odbora kao jedinica lokalne samouprave. Sadržaj čine i zapisnici saslušanja i izjava fizičkih osoba pri mjesnom narodnom odboru te zapisnik likvidacijske komisije, tijela koje je 19. svibnja 1952. zaključilo spisovodstvo, popisalo ukupnu imovinu i provelo evidenciju nad ukupnim poslovanjem. Uz to, fond na početku uključuje potvrdne spise i molbe, presude i sudske zaključke u vezi poljskih prekršaja, korespondenciju glavnog tijela, mjesnog narodnog odbora, sa građanima i drugim političkim subjektima te izvještaje o situaciji na prostoru odbora. Glavni dio gradiva vezan je za opće poslove administracije, gdje razlikujemo opće spise od spisa sa povjerljivom oznakom. Obje vrste spisa otkrivaju informacije o organizaciji i funkcioniranju lokalne vlasti, o odnosima mjesnog narodnog odbora sa nadležnim tijelima i institucijama te o njihovim prepiskama. Također, sadrže saznanja o lokalnom stanovništvu, vojnim podacima, gospodarskim pokazateljima i inim društvenim aspektima. Nadalje, fond sadrži zasebno čuvane spise Mjesnog narodnog odbora Babino Polje sa zapisnicima, izvještajima i spisima vođenim po svojem tekućem broju. Gradivo tematski vezano za financije tiče se evidencije naplate poreza na promet privrednih proizvoda, zapisnika o proizvodnji rakije te molbe za zajmove zadružno-poljoprivrednoj banci. Spisi privrede sadržavaju podatke o obveznom otkupu stoke i poljoprivrednih proizvoda poput žita ili maslinova ulja. Jednako tako, gradivo čine pregled gospodarstava po domaćinstvima popisanih iz nekoliko različitih svrha poput lista gospodarstava za sjetvu i otkup ili za osnovna opskrbna sredstva. Zanimljivo je, da se unutar fonda i unutar serije *privreda* našlo gradivo Komisije za suzbijanje nedopuštene trgovine sa 14 spisa i urudžbenim zapisnikom. Veliki dio privrede čine i evidencije to jest statistika glavnih privrednih grana na području Babina Polja poput poljoprivrede, stočarstva i ribarstva. Osim gore navedenog gradiva nastalog radom Komisije za suzbijanje nedopuštene trgovine, u fondu M.N.O. Babino Polje nailazimo na rijedak

slučaj sačuvanosti gradiva Zdravstvene stanice te organizacije Crvenog križa. Kod dokumentacije Zdravstvene stanice nalazimo spise blagajničke knjige po tekućem broju, blagajničku knjigu i računске neurudžbirane spise. Gradivo Crvenog križa čine zapisnici sjednica organizacije, opći spisi organizacije poredani po tekućem broju te evidencije članova i popisi doprinosa Crvenom križu. Nadalje, fond čine i spisi Mjesne izborne komisije formirane za izbore 1947. i 1949 godine, kada je nastalo gradivo poput lista kandidata, izvještaja biračkih odbora i popisa birača po naseljima sa popisom birača i iz 1945. godine. Gradivo donosi i razne popise te statističke informacije i to ponajprije u zdravstvu i prosvjeti te podatke o socijalno ugroženim grupacijama kroz evidencije poput popisa poginulih boraca, popisa obitelji poginulih boraca, popis invalida i slično. Posljednji dio čini raznovrsno gradivo poput molbi za Plansku komisiju, odluka komisije za agrarnu reformu o vlasništvu nad privatnim zemljišnim česticama te sudskih presuda i ostavina kotarskog suda u Stonu.

3.2. Odabiranje i izlučivanje

Iz gradiva su izlučeni multiplikati te spisi, koji su se ticali ostalih lokalnih političkih jedinica, ponajprije onih na otoku Mljet poput Općinskog narodnooslobodilačkog odbora Mljet ili Mjesnog narodnog odbora Goveđari.

3.3. Dopune

Ne očekuju se daljnje dopune fonda osim u slučaju pronalaska gradiva u drugim fondovima ili u spremištima Državnog arhiva u Dubrovniku.

3.4. Plan sređivanja

Gradivo je nađeno potpunosti u arhivski nesređenom stanju. Spisi vezani za opće spise, koje je urudžbirano vodilo tajništvo, većim su dijelom bili ispremiješani bilo da su imali svoj tekući broj ili su pak bili bez spisovodstvenog broja. Upravo su ovi potonji predstavljali najveći problem. Dio njih, koji se mahom tiču odredbi i zakona, je ostavljen u podseriji općih poslova kao spisi bez broja, dok je ostatak raspodijeljen po novo osmišljenim serijama po tematici. S druge strane, spisi sa urudžbenom oznakom poslagani su uzlaznim brojem. Iz spisa bez

broja je, korištenjem koncepta sređivanja takozvane funkcionalne pertinencije izvučen je i raspoređen određeni broj spisa te svrstan u serije: *rad središnjih tijela, mjesni odbor Narodnog fronta, financije, privreda, zdravstvena stanica, crveni križ, mjesna izborna komisija, popisi i statistički podaci i ostali spisi*. Jedina serija u kojoj se nije moglo pronaći tematsku poveznicu među spisima, koji su unutar općih spisa činili jedinstvenu cjelinu a zbog svoje manje količine nisu formirani u zasebnu seriju je serija *ostali spisi*. Jednako tako, sve spomenute serije imaju svoje pripadajuće podserije a sva neurudžbena dokumentacija posložena je po kronološkom redoslijedu.

- Serije:
1. Rad središnjih tijela
  2. Opći poslovi
  3. Mjesni odbor Narodnog fronta
  4. Financije
  5. Privreda
  6. Zdravstvena stanica
  7. Crveni križ
  8. Mjesna izborna komisija
  9. Popisi i statistički podaci
  10. Ostali spisi

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

- 4.1. Pravni položaj** Fond ima status javnog arhivskog gradiva
- 4.2. Uvjeti objavljivanja i umnažanja** Gradivo je dostupno sukladno čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom i arhivima (NN, br. 61/18 i 98/19)
Umnažanje je dozvoljeno sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Dubrovniku
- 4.3. Jezik i pismo** Hrvatski, srpski/latinica, ćirilica
- 4.4. Tvarne značajke** Nosač zapisa je papir. Spisi su sačuvani u dobrom stanju
- 4.5. Obavijesna pomagala** Arhivska pomagala: sumarni inventar

5. DOPUNSKI IZVORI

- 5.1. Mjesto čuvanja izvornika** Državni arhiv u Dubrovniku
- 5.2. Postojanje preslika** Ne postoji preslik
- 5.3. Dopunski izvori**
-HR-DADU-1027 Mjesni narodni odbor Mlini
-HR-DADU-1037 Općinski narodnooslobodilački odbor Mljet
-HR-DADU-1038 Mjesni narodnooslobodilački odbor Korita
-HR-DADU-1039 Mjesni narodnooslobodilački odbor Prožura
-HR-DADU-1041 Mjesni narodni odbor Babino Polje
-Službeni list Federativne Narodne Republike

Jugoslavije, broj 43, god. II, Beograd, 1946.
-*Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije*, broj 49, god. V, Beograd, 1949.
-*Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije*, broj 22, god. VIII, Beograd, 1952.
-*Zbornik zakona, uredaba i naredaba*, sv. I, ur. Ivo Lappena, Zagreb, 1945.
-Požgan, Jasna – Posedi, Ivana: Gradivo javne uprave od 1945. do 1952.: značenje i korištenje, u *Atlanti*, vol. 26, no. 2, 161-169, 2016.
-Tuk, Ana: „Stvarna nadležnost kotarskih narodnih odbora“. *Arhivski vjesnik*, br. 59, 275-322., 2016.

6. PODRUČJE KONTROLE OPISA

6.1. Pravila i propisi

Inventar je izrađen prema međunarodnim normama:

ISAAR (CPF) Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, Zagreb 1999.

ISAD (G) Opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva, 2. izdanje, Zagreb 2001.

6. 2. Nadnevak izrade

prosinao 2023.

INVENTARNI POPIS

1.1. Signatura HR-DADU - 1041/1

1.2. Naslov Rad središnjih tijela

1.3. Vrijeme nastanka gradiva 1945.-1952.

1.4. Razina opisa Serija

1.5. Količina zapisa 1 kutija, 0,1 d/m

3.1. Sadržaj

Serija prati rad odnosno pisane tragove zasjedanja različitih političkih tijela unutar Mjesnog narodnog odbora Babino Polje. U spisima se nalaze informacije o ustrojstvu, radu i zadaćama političkih tijela mjesnog narodnog odbora. Jednako tako iz serije se mogu iščitati odluke važne za funkcioniranje središnjeg dijela otoka Mljeta odnosno područja pod upravom M.N.O. Babino Polje, kao i potvrde, rješenja mjesnog odbora te molbe i izjave građana. Pored toga, serija sadrži registar poljskih kazni, spise prijava poljskih kazni, zapisnike kazni i potvrde (dostavnice) kazni, koje je donio mjesni narodni odbor. Također, jedan dio serije čine mjesečni izvještaji odbora o stanju i djelovanju istog prema nadležnim višim jedinicama uprave. Uz sve to, serija posjeduje korespondenciju Mjesnog narodnog odbora Babino Polje kroz brzojave između odbora, lokalnog stanovništva i okolnih samouprava te kroz evidenciju korespondencije u dva upisnika pojedinih predmeta raznih upravnih odsjeka.

3.2. Plan sređivanja

Spisi su pronađeni unutar općih spisa i to uglavnom bez urudžbenog broja pa su zbog važnosti odavanja informacija o organizaciji i funkcioniranju uprave izdvojeni u zasebnu cjelinu. Dio spisa, koji su imali

tekući spisovodstveni broj, a radi se o raznim zapisnicima tijela uprave i zapisnicima pravne prirode, izvučeni su iz općih spisa te je od njih načinjena posebna podserija. Od cjelokupnog gradiva serije načinjeno je pet podserija sa pripadajućim podpodserijama. Svi spisi su posloženi po kronološkom redu.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/1.1	Zapisnici	1945.-1952.	kut. 1
1041/1.1.1	Sjednice mjesnog n. o.	1947.	kut. 1
1041/1.1.2	Sjednica Mjesnog zbora	1945.	kut. 1
1041/1.1.3	Zbor birača	1949.-1952.	kut. 1
1041/1.1.4	Savjeta građana	1950.-1952.	kut. 1
1041/1.1.5	Saslušanja fizičkih osoba	1945.-1948.	kut. 1
1041/1.1.6	Prosvjetni aktiv	1945.-1947.	kut. 1
1041/1.1.7	Zapisnik likvidacijske komisije	1952.	kut. 1
1041/1.1.8	Ostali zapisnici	1945.-1951.	kut. 1
1041/1.2	Molbe, potvrde i dozvole	1946.	kut. 1
1041/1.3	Poljski prekršaji i kazne	1945.	kut. 1
1041/1.3.1	Registar poljskih prekršaja	1945.	kut. 1
1041/1.3.2	Prijave poljskih prekršaja	1945.	kut. 1
1041/1.4	Mjesečni izvještaji	1945.-1952.	kut. 1
1041/1.4.1	Izvještaji o cjelokupnom radu	1949.-1952.	kut. 1
1041/1.4.2	Izvještaji o radu odsjeka	1945.-1946.	kut. 1
1041/1.5	Ulazno-izlazna korespondencija	1945. i 1948.-1949.	kut. 1
1041/1.5.1	Upisnici (evidencija) predmeta	1945. i 1948.-1949.	kut. 1
1041/1.5.2	Brzjavni	1945.	kut. 1

1.1. Signatura	HR-DADU - 1041/2
1.2. Naslov	Opći poslovi
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1952.
1.4. Razina opisa	Serijski
1.5. Količina zapisa	18 kutija, 5 knjiga; 1.9 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Gradivo serije sadrži opće i povjerljive spise poredane po tekućem broju te njihove urudžbene zapisnike. Sami spisi odaju informacije o radu i funkcioniranju mjesnog odbora, kao i njegovom odnosu sa višim razinama vlasti. Opći spisi tiču se konkretnih podataka o organizaciji, radu i izvršavanju zakonskih obaveza mjesnog narodnog odbora. S druge strane povjerljivi spisi daju uvid u, za tada, tajne podatke vezane za vojna, osobna i privredna pitanja. Obje vrste spisa prate svoje urudžbene zapisnike tajništva ali i odsjeka, u ovom konkretnom slučaju ostao je sačuvan urudžbeni zapisnik socijalnog odsjeka. Poseban dio čine spisi bez broja sa svojim zakonskim uredbama upućenim lokalnim vlastima te ostalim općim spisima nezavedenih u spisovodstvenom sustavu narodnog odbora.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Serijski je uređena na način da se pratio prvobitni red, ponajprije općih i povjerljivih spisa posloženih po rednom spisovodstvenom broju. Oni spisi kod kojih nije bilo brojčane oznake posloženi su kronološkim redom po godini te prate opće spise po godini nastanka. Serijsku <i>općih poslova</i> dakle čine podserijska <i>opći spisi</i>, gdje se razlikuju <i>spisi po tekućem broju</i>, <i>spisi bez broja</i> te <i>urudžbeni zapisnici</i>. Druga podserijska sastoji se od <i>povjerljivih spisa</i> to jest <i>povjerljivih spisa po tekućem broju</i> te <i>urudžbeni zapisnici</i>. Prilikom sređivanja ostalih samouprava na otoku Mljetu unutar fonda Općinskog</p>

narodnooslobodilačkog odbora Mljet pronađen je urudžbeni zapisnik socijalnog odsjeka na koji se nastavlja urudžbeni zapisnik socijalnog odsjeka M.N.O. Babino polje. Budući da je M.N.O. Babino Polje zadnji imatelj zapisnika te da je pravni sljednik O.N.O.O. Mljet, urudžbeni zapisnik socijalnog odsjeka zadržan je u fondu M.N.O. Babino Polje

Napomene

Unutar urudžbenog zapisnika socijalnog odsjeka M.N.O. Babino Polje na početku se nalazi urudžbeni zapisnik socijalnog odsjeka Općinskog narodnooslobodilačkog odbora. Također, unutar urudžbenog zapisnika općih spisa za 1951. i 1952. godinu nalazi se u drugom dijelu knjige urudžbeni zapisnik Narodnog odbora općine Mljet za 1952. godinu. Urudžbeni zapisnik, koji obuhvaća 1945. godinu, započinje brojem 1231/45

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/2.1	Opći spisi	1945.-1952.	kut. 2-18
1041/2.1.1	Urudžbeni zapisnici	1945.-1952.	knj. 1-3
1041/2.1.2	Spisi po tekućem broju	1945.-1952.	kut. 2-18
1041/2.1.3	Spisi bez broja	1945.-1951.	kut. 5, 8, 10, 12, 14, 16 i 18
1041/2.2	Povjerljivi spisi	1946.-1952.	kut. 19
1041/2.2.1	Urudžbeni zapisnici	1946.-1952.	knj. 4-5
1041/2.2.2	Spisi po tekućem broju	1946.-1952.	kut. 19

1.1. Signatura	HR-DADU - 1041/3
1.2. Naslov	Mjesni odbor Narodnog fronta
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1950.
1.4. Razina opisa	Serijski
1.5. Količina zapisa	1 kutija, 0.04 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Spisi Mjesnog odbora Narodnog fronta (do 1946. godine Jugoslavenskog narodnooslobodilačkog fronta) sadrže zapisnike sastanaka mjesne Narodne Fronte u Babinom Polju sa zaključcima odbora Narodne fronte, spise odbora po tekućem broju, spise bez broja, mjesečne izvještaje mjesnog odbora Narodnog fronta te referate o proslavi bitnijih događaja iz prošlosti komunističke Jugoslavije i biografije partizanskih boraca. Kroz zapisnike sjednica N.F. saznaje se uloga Narodnog fronta u uređivanju društvenih, privrednih i finansijskih prilika kao i njen rad po pitanju propagiranja komunističkih ideala. Spisi N. F., bilo da se radi o spisima po tekućem broju ili spisima bez broja sadržavaju upute za rad mjesnog N. F., dopise i izvještaje mjesnog N.F. prema višim organizacijama Narodnog fronta. U seriji se također nalaze i mjesečni izvještaji N. F. o organizaciji odbora, dosadašnjem radu te o sudjelovanju stanovnika u propagandi.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Gradivo je pronađeno unutar općih spisa međutim, pošto se radi o spisima, koji su nastali radom posebnog tijela unutar M.N.O. Babino Polje, izdvojeni su iz cjeline te je od njih formirana zasebna serija. Nakon toga iz spisa Narodnog fronta su odvojeni zapisnici sjednica kako bi se mogla pratiti organizacija i rad N. F.. Po utvrđivanju prvobitnog reda spisa poredanih po spisovodstvenom broju utvrđeno je da postoji popriličan broj spisa bez broja pa su iz njih</p>

izdvojeni spisi, koji sadrže izvještaje N. F. te propagandne materijale, čineći tako podserije tematski različite od ostalih spisa bez broja. Serija ima četiri podserije: *zapisnici mjesnog odbora Narodnog fronta (N.F.), spisi Narodne fronte, mjesečni izvještaji Narodne fronte i propagandni materijali.*

Napomene

Nedostaju spisi iz 1946. godine

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/3.1	Zapisnici mjesnog odbora N.F.	1945.-1950.	kut. 19
1041/3.2	Spisi N. F. (J.N.O.F.)	1945.-1950.	kut. 19
1041/3.2.1	Spisi J.N.O F. po tekućem broju	1945.	kut. 19
1041/3.2.2	Spisi N.F. bez broja	1948.-1950.	kut. 19
1041/3.3	Mjesečni izvještaji N.F.	1950.	kut. 19
1041/3.4	Propagandni materijali	1950.	kut. 19

1.1. Signatura	HR-DADU - 1041/4
1.2. Naslov	Financije
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1946.-1949.
1.4. Razina opisa	Serija
1.5. Količina zapisa	1 kutija, 0.02 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Financijski spisi sadrže evidenciju poreznih davanja, zapisnike o popisu i procjeni nekretnina te molbe predane za zajam. Pri evidencijama poreza razlikuju se evidencija o naplati poreza na promet proizvoda te iskaz poreznog duga na dohodak za 1951. godinu. Kod zapisnika o popisu i procjeni pokretnina imamo evidenciju poreznih dužnika, koji nisu platili porez određenom roku pa im je provedena procjena vrijednosti njihovih pokretnina zbog naplate duga. Posljednji dio čine molbe fizičkih osoba za zajam kod zadružne i poljoprivredne banke poradi kupnje građevnog materijala za popravke gospodarskih zgrada.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Spisi su pronađeni zajedno unutar općih spisa. Pošto su bili bez broja a imali su određenu informacijsku vrijednost te bili tematski vezani, od njih je načinjena posebna serija. Budući da su spisi nemaju spisovodstvenu oznaku, oni nisu mogli slijediti prvobitni red jer ga je bilo nemoguće rekonstruirati. Umjesto toga oni su posloženi kronološki u svakoj od podserija a one su: <i>evidencija poreznih davanja, zapisnici o popisu i procjeni pokretnina dužnika poreza i molbe za zajmove.</i></p>

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/4.1	Evidencije poreznih davanja	1948.-1952.	kut. 20
1041/4.2	Zapisnici popisa i procjene pokretnina poreznih dužnika	1947.	kut. 20
1041/4.3	Molbe za zajmove	1946.	kut. 20

1.1. Signatura	HR-DADU - 1041/5
1.2. Naslov	Privreda
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1951.
1.4. Razina opisa	Serija
1.5. Količina zapisa	2 kutije, 0.18 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Gradivo čine podaci o privredno-gospodarskim pokazateljima razvoja Mjesnog narodnog odbora Babino Polje nakon Drugog svjetskog rata kroz evidencije obveznog otkupa poljoprivrednih i stočarskih proizvoda, pregled privatnih gospodarstava i razne popise u glavnim privrednim granama: ribarstvu, poljoprivredi i stočarstvu. Također, seriju čine i spisi komisije za suzbijanje nedopuštene trgovine kao tijela za nadzor trgovinskog prometa. Kod otkupa proizvoda spisi sadrže popise domaćinstava, koji su dužni dati na otkup poljoprivredne proizvode poput žita i maslinova ulja ili pak dati na otkup domaće životinje poput stoke i svinja. Pregled gospodarstava donosi evidenciju privatnih gospodarstava sa podacima o broju članova gospodarstva, o površini i vrsti zemljišta te o brojnom stanju stoke, peradi i svinja. Također, u pregledu gospodarstava postoji i evidentiranje sjetvenih površina po domaćinstvima, pregled površina okućnica te sabirni listovi gospodarstava sa površinama parcela podijeljenih po vrsti. Nadalje, gradivo komisije za suzbijanje nedopuštene trgovine čini urudžbeni zapisnik te 14 spisa poredanih po tekućem broju. Budući da se radilo o količinski gledajući vrlo malom gradivu ono je stavljeno unutar serije <i>privreda</i>. Sačuvani su i zapisnici o proizvodnji rakije sa podacima o količini rakije proizvedene po proizvođaču. Jednako tako, popisi i evidencije odaju statističke vijesti o vrstama i razini razvijenosti privrednih djelatnosti kao što su ribarstvo,</p>

poljoprivreda i stočarstvo. Od spisa vezanih za poljoprivredu vrijedi istaknuti evidencije izvoza proizvoda, knjigu evidencije izvoza, pregled ostvarene sjetve i slično. Spisi stočarstva tiču se evidentiranja brojnog stanja stoke dok kod ribarstva postoje popisi vlasnika lađa ili popis ribara za preuzimanje soli. Jedan dio evidencija čine i *ostali popisi* u kojima se između ostalog nalaze: popis potrošača, pregled površina po vlasništvu i teritoriju, popis vlasnika zemljišta sa bojem stoke, peradi i košnica te pregled taksenih prijava po površini zemljišta.

3.2. Plan sređivanja

Budući da su spisi pronađeni unutar općih spisa bez broja, formirala se zasebna serija od spisa sadržajno vezanih za privredu. Oni su sakupljeni i razdijeljeni po svojoj tematici u pet podserija: *obvezan otkup, pregled gospodarstava, komisija za suzbijanje nedopuštene trgovine, zapisnici o proizvodnji rakije i popisi i evidencije*. Pošto spisi nemaju brojčanu spisovodstvenu oznaku gradivo je poslagano kronološkim redom unutar svake podserije odnosno podpodserije.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/5.1	Obvezan otkup	1949.-1951.	kut. 20
1041/5.1.1	Otkup poljoprivrednih proizvoda	1949.-1950.	kut. 20
1041/5.1.2	Otkup stoke i svinja	1949.-1951.	kut. 20
1041/5.2	Pregled gospodarstava	1950.	kut. 20
1041/5.3	Komisija za suzbijanje nedopuštene trgovine	1946.-1948.	kut. 21
1041/5.3.1	Urudžbeni zapisnik	1946.-1948.	kut. 21
1041/5.3.2	Spisi komisije po tekućem broju	1946.-1948.	kut. 21
1041/5.4.	Zapisnici o proizvodnji rakije	1949.	kut. 21
1041/5.5	Popisi i evidencije	1945.-1950.	kut. 21
1041/5.5.1	Ribarstvo	bez godine	kut. 21
1041/5.5.2	Poljoprivreda	1945.-1950.	kut. 21
1041/5.5.3	Stočarstvo	1945.-1950.	kut. 21
1041/5.5.4	Ostali popisi	1946.-1950.	kut. 21

1.1. Signatura HR-DADU - 1041/6

1.2. Naslov Zdravstvena stanica

1.3. Vrijeme nastanka gradiva 1948.-1951.

1.4. Razina opisa Serija

1.5. Količina zapisa 1 kutija, 1 knjiga; 0.03 d/m

3.1. Sadržaj Od gradiva Zdravstvene stanice Babino Polje, kao zdravstvene ustanove, sačuvana je blagajnička knjiga sa svojim spisima te spisi bez broja. Sami spisi po svojoj tematici tiču se financijskog poslovanja odnosno pregleda utroška i isplata vezanih za Zdravstvenu stanicu. Spisi otkrivaju i količinu uplata M.N.O. Babino Polje Zdravstvenoj stanici kao i isplate potonje stanovništvu.

3.2. Plan sređivanja Spisi su se nalazili unutar općih spisa bez broja, te je izvučeno kao zasebna cjelina zbog toga što su nastali radom posebne ustanove unutar M.N.O. Babino Polje. Pošto postoji knjiga blagajne u kojoj su upisani predmeti spisi su posloženi po tekućem broju prateći prvobitni red. Seriju čine podserija *spisi Zdravstvene stanice* sa podpodserijama *urudžbeni zapisnik*, *spisi po tekućem broju* i *spisi bez broja*.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/6.1	Spisi Zdravstvene stanice	1948.-1952.	kut. 21
1041/6.1.1	Urudžbeni zapisnik	1948.-1952.	kut. 21
1041/6.1.2	Spisi sa tekućim brojem	1948.-1951.	kut. 21
1041/6.1.3	Spisi bez broja	1949.-1951.	kut. 21

1.1. Signatura	HR-DADU - 1041/7
1.2. Naslov	Crveni križ Babino Polje
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1952.
1.4. Razina opisa	Serija
1.5. Količina zapisa	1 kutija; 0.1 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Fond sadrži gradivo društva Crvenog križa u koji spadaju: spisi po tekućem broju urudžbiranih u dva urudžbena zapisnika, spisi bez broja, zapisnici sjednica mjesnog društva Crvenog križa, evidencije i popisi te uredbe i uputstva u radu društva. Zapisnici otkrivaju informacije o organizaciji i radu društva, biranju upravnog odbora društva, izvještaje o godišnjem radu, izvješća o razdiobi hrane i odjeće. Spisi društva Crvenog križa govore o općenitim ulogama društva, njegovim zadacima po pitanju socijalnog rada i pomaganju stanovništvu. Također, progovaraju o broju članova i uplatama članarina. Veliki dio spisa bez broja čine okružnice odnosno upute i regulativne odredbe, koje se tiču značaja, organiziranja i zadataka Crvenog križa. Kod evidencija i popisa društva postoje: popis članova, popis darivanja i doprinosa te knjiga primljenih i izdanih lijekova. Upute i uredbe između ostalog tiču se definiranja rada skupština mjesnih organizacija društva Crvenog križa, uputstva za rad Crvenog križa na polju zdravstvene i socijalne zaštite i postavljanja okvira raznih drugih zadaća za društvo.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Gradivo je nađeno u općim spisima međutim, uvidjevši da se radi o dokumentaciji nastaloj radom društva Crvenog križa, ono je izvučeno od ostalih spisa te je od njega napravljena posebna arhivska serija. Opći spisi sa spisovodstvenom oznakom posloženi su po prvobitnom redu prateći tako</p>

urudžbene zapisnike. Spisi bez broja posloženi su kronološki po godinama kao i ostali spisi bez urudžbenog broja. Seriju tako čine podserije: *zapisnici odbora Crvenog križa, spisi društva Crvenog križa, evidencije i popisi i uredbe i uputstva.*

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/7.1	Zapisnici odbora Crvenog križa	1946. i 1948.	kut. 22
1041/7.2	Spisi društva Crvenog križa	1948.-1952.	kut. 22
1041/7.2.1	Urudžbeni zapisnici	1946., 1948. i 1952.	kut. 22
1041/7.2.2	Spisi sa tekućim brojem	1945.-1952.	kut. 22
1041/7.2.3	Spisi bez broja	1946.-1952.	kut. 22
1041/7.3	Evidencije i popisi	1948.-1952.	kut. 22
1041/7.4	Uredbe i uputstva	1947.-1952.	kut. 22

1.1. Signatura	HR-DADU - 1041/8
1.2. Naslov	Mjesna izborna komisija
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1949.
1.4. Razina opisa	Serija
1.5. Količina zapisa	1 kutija, 0.04 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Od Mjesne izborne komisije, koja je ustrojena kao tijelo pred izbore, ostali su sačuvani urudžbeni zapisnik, liste kandidata sa pristancima kandidata i odabranim odbornicima, birački popisi te izborna dokumentacija. Kod biračkih popisa postoje dva zasebna popisa: popis birača u izornoj komisiji naselja Srešenovići i Zadublje te završni popis birača cijelog M.N.O. Babino Polje za 1947. godinu. U izornoj dokumentaciji nalaze se zapisnici o radu biračkih odbora te zapisnici o rezultatima izbora, upute o provedbi izbora i primjerci glasačkih listića izbora održanih 1947. i 1949. godine.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Gradivo se nalazilo unutar općih spisa bez broja, te je izvučeno kao zasebna cjelina zbog tematske cjelovitosti ali i važnosti za buduća istraživanja. Iako je nastala radom jedinstvenog tijela te posjeduje urudžbeni zapisnik, nije bilo moguće odrediti prvobitni red kod spisa te se stoga dokumentacija razdijelila na nekoliko podserija, koje je vezivala zajednička tematika. Prema tome u seriji postoje ove podserije: <i>urudžbeni zapisnik komisije, liste kandidata, popisi birača i izborna dokumentacija.</i></p>

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/8.1	Uredžbeni zapisnik	1947.	kut. 23
1041/8.2	Liste kandidata	1947. i 1949.	kut. 23
1041/8.3	Popis birača	1945.-1948.	kut. 23
1042/8.4	Izborna dokumentacija	1947. i 1949.	kut. 23

1.1. Signatura	HR-DADU - 1041/9
1.2. Naslov	Popisi i statistički podaci
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1947.
1.4. Razina opisa	Serija
1.5. Količina zapisa	1 kutija, 0.04 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Gradivo sačinjavaju raznorazni popisi i statistike stanovništva naseljenog na području M.N.O. Babino Polje, a tiču se zdravstva, prosvjete, socijale i evidencija fizičkih osoba sa osobnim podacima. U popisima zdravstva postoje evidencije lijekova i pregled cijepljene djece dok popisi prosvjete sadrže evidencije đaka i učitelja te pregled nepismenih. Najveći dio serije sačinjavaju popisi odnosno evidentiranja socijalne prirode kao što su popis poginulih boraca, popis obitelji poginulih te njihove podatke. Posljednji dio tiče se raznih pregleda stanovništva bilo kao pojedinaca ili grupnih struktura pa tako postoje: osobni podaci o odbornicima, popis invalida, popisi radnika te nedefinirani popisi stanovnika na prostoru M.N.O. Babino Polje.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Spisi su bili dio općih spisa bez broja te su zbog moguće važnosti za istraživanje demografske slike Babina Polja odijeljeni od ostalih spisa tvoreći zasebnu seriju. Pošto je razdijeljeno od općih spisa pristupilo se podjeli unutar same serije pokušavajući spojiti tematski slične cjeline pa tako postoje četiri podpodserije: <i>popisi zdravstva, popisi prosvjete, evidencije poginulih i njihovih obitelji i evidencije fizičkih osoba.</i></p>
Napomene	

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/9.1	Popisi i statistika	1945.-1947.	kut. 23
1041/9.1.1	Popisi zdravstva	1945.	kut. 23
1041/9.1.2	Popisi prosvjete	1945..	kut. 23
1041/9.1.3	Evidencije poginulih i njihovih obitelji	1945.-1946.	kut. 23
1041/9.1.4	Evidencije fizičkih osoba	1945.-1947.	kut. 23

1.1. Signatura	HR-DADU - 1041/10
1.2. Naslov	Ostali spisi
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1947.-1948.
1.4. Razina opisa	Serijski
1.5. Količina zapisa	1 kutija, 0.02 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Gradivo čine manje vezane cjeline poput: molbi za Plansku komisiju, odluka Komisije za agrarnu reformu, presude i ostavine Kotarskog suda u Stonu, pregled osoba zaposlenih u dječjem obdaništu Babino Polje te glasila i brošure. Molbe za Plansku komisiju tiču se traženja dozvola stanovnika M.N.O. Babino Polje za kupnju građevinskog materijala zbog popravaka starih i oronulih dijelova kuća poput bunara, stubišta, krova i slično. Iduća serija sadrži odluke Kotarske Komisije za agrarnu reformu o vlasništvu pojedinaca nad zemljišnim česticama, koje su bile u raspravnom postupku. Spisi Kotarskog suda u Stonu sadrže dopise suda pojedincima, koji moraju izvršiti procjenu imovine pokojnika te isplatiti postupak ostavinske rasprave. Također, ista podserija sadrži pregled sudskog predmeta i presudu u postupku protiv optuženog Nikole Hajdića.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Dokumentacija je bila unutar općih spisa bez broja ali kao zasebni dijelovi pa su se spisi kroz arhivsko sređivanje tako i zadržali tvoreći manje podserije. Budući da se kod spisa nije mogla pronaći zajednička tematska poveznica, isti su stavljeni u jedinstvenu seriju <i>ostali spisi</i> sa odvojenim podserijama: <i>molbe Planskoj komisiji, odluke Komisije za agrarnu reformu o vlasništvu nad privatnim zemljišnim česticama, Presude i ostavinski dopisi suda u Stonu, podaci o radnicima dječjeg obdaništa i glasila</i></p>

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1041/10.1	Molbe Planskoj komisiji	1947.	kut. 23
1041/10.2	Odluke komisije za agrarnu reformu o vlasništvu nad privatnim zemljišnim česticama	1948.	kut. 23
1041/10.3	Presude i ostavinski dopisi suda u Stonu	1947.-1948.	kut. 23
1041/10.4	Podaci o radnicima dječjeg obdaništa	1945.	kut. 23
1041/10.5	Glasila i brošure	1948.-1949.	kut. 23